

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	AP14870934 Өкпенің созылмалы обструктивті ауруының генетикалық, иммундық және мукозальды предикторларын зерттеу, оны диагностикалау мен алдын алудың жаңа тәсілдерін әзірлеумен жүзеге асыру
Жоба өзектілігі	<p>Өкпенің созылмалы обструктивті ауруы (ӨСОА) – зиянды бөлшектер мен газдардың ұзақ мерзімді әсеріне жауап ретінде пайда болатын тыныс жолдарының созылмалы қабынуымен сипатталатын баяу үдемелі бронхо обструктивті ауру. ӨСОА дамуында қоршаған орта факторларынан басқа, гендік аллельдердің қолайсыз комбинациясына негізделген тұқым қуалайтын бейімділік маңызды рөл атқарады.</p> <p>GWAS зерттеулерінде халықтың үлкен топтарының кеңейтілген генетикалық тестілеуін жүргізу ӨСОА-нің холинергиялық никотин Альфа 3/5 рецепторының гені (CHRNA3/5), темірге сезімтал элемент-2 (IREB2) байланыстыратын ақуыз гені, Hedgehog (HHP) өзара әрекеттесетін ақуыз гені сияқты жоғары статистикалық маңызы бар гендермен байланысын анықтауға мүмкіндік береді сонымен қатар A(FAM13A) 13 мүшелі ақуыздар тұқымдасына ұқсас тізбегі бар ақуыз гені. Алайда, бұл гендердің функционалды маңыздылығы және олардың жеке популяциялардағы ӨСОА дамуына қосқан үлесі әлі де белгісіз.</p> <p>Ғылыми және практикалық қызығушылық тыныс алу жолдарының шырышты қабығының беткі ақуыздары (MUC5AC, MUC5B, A1AT) және қабыну, бронхтардың микробтық контаминациясы, сыртқы тыныс алу функциясының көрсеткіштері және басқа клиникалық параметрлер арасындағы байланысты зерттеу болып табылады.</p> <p>Зерттеудің мақсаты – өкпенің созылмалы обструктивті ауруларының ерте диагностикасы, біріншілік және қайталама профилактикасы үшін маркерлерді анықтау үшін гендік полиморфизмді, тыныс алу жолдарының иммундық және шырышты гомеостазының бұзылыстарын зерттеу.</p> <p>Оны жүзеге асыру үшін ӨСОА-мен ауыратын науқастарды және бақылау тобындағы адамдарды тексеру жоспарлануда, оның ішінде жалпы клиникалық көрсеткіштерді анықтаудан басқа, гендердің, ақуыздардың және шырышты қабықша иммунитет жасушаларының полиморфты нұсқаларын зерттеу, иммундық цитокиндердің экспрессиясы, тыныс алу жолдарының жасушалары, олардың идентификациясы заманауи молекулалық-генетикалық, иммунологиялық әдістер мен молекулалық биология әдістерінің көмегімен жүзеге асырылады.</p> <p>Тыныс алу жолдары ауруларының этиологиясы мен патогенезіндегі гендік полиморфизм мен шырышты иммунитеттің рөлін анықтау қазіргі молекулалық медицинаның маңызды бағыты болып табылады.</p>
Жоба мақсаты	Зерттеудің мақсаты – өкпенің созылмалы обструктивті ауруларының ерте диагностикасы, біріншілік және қайталама профилактикасы үшін маркерлерді анықтау үшін гендік полиморфизмді, тыныс алу жолдарының иммундық және шырышты гомеостазының бұзылыстарын зерттеу.
Жоба міндеттері	1) ӨСОА науқастарына қоршаған ортаның ластаушы факторларының әсер ету дәрежесін анықтау (темекі шегу мәртебесі, кәсіби факторлар, тұрғын үй-жайлар ауасының ластануы, тұрғын үй массивтерінің қоршаған ауасының ластануы).

	<p>2) Қазақстандық популяцияда ӨСОА бар CHRNA3/5, IREB2, HIP, FAM13A гендерінің полиморфизм ассоциациясын зерделеу.</p> <p>3) Тыныс алу жолдарының шырышты қабаттарының бетіндегі MUC5B, MUC5AC, A1AT ақуыздарының құрамын анықтаңыз.</p> <p>4) ӨСОА науқастарының бронхоальвеолярлы лаваж лимфоциттерінің популяциялық бейінін зерттеу (CD3+CD4+, CD3+CD8+, CD3-CD56+CD16+, CD3-CD56+CD16-, CD3-CD8+CD16+, CD3-CD19+, CD3-CD20+).</p> <p>5) Бронхоальвеолярлы лаваждың лимфоциттеріндегі активтендіру маркерлерінің (CD95+HLA-DR+, CD25+) экспрессиясын анықтаңыз.</p> <p>6) ӨСОА науқастарының бронхоальвеолярлы лаважының лимфоциттеріндегі TNF, perphorine, IL-1, IL-6, IL-10, IL-12, γINF, IL-7 цитокиндерінің экспрессиясын зерттеу.</p> <p>7) Ұсынылған клиникалық ұсынымдар негізінде ӨСОА диагностикасы мен профилактикасының жаңа тәсілдерін әзірлеу.</p>
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	Зерттеу нәтижесі ӨСОА-ның әртүрлі генотиптері мен фенотиптерін анықтаудың зертханалық әдістерін әзірлеу болады, олардың негізінде аурудың диагностикасы мен алдын-алу бойынша клиникалық ұсыныстар ұсынылады.
Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер	Ақпарова Альмира Юрьевна, м.ғ.к. Хирш индексі – 3, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5769-5892 , Scopus Author ID: 57193500731. Web of Science Researcher ID P-1945-2014.
Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)	<p>1.Г.М. Курманова, А.Ж. Жанаев, Д.С. Нигматова, Н. З. Зарубекова, Ә.Ш. Патшахан, Б. М. Абдрахманова, А.Ю. Ақпарова. Комплексная клиническая оценка больных ХОБЛ в постковидном периоде // Сборник Международной научно-практической конференции «Life after COVID-19» (21-22 апреля 2023г.). – С. 128. https://www.hsm-conferences.org/ru/post/%D1%81%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8</p> <p>2. Ақпарова А.Ю., Курманова Г.М., Камельжанова Б.Т., Жанаев А.Ж., Нигматова Д.С. Хроническая обструктивная болезнь легких: иммунопатогенез и иммуномодулирующая терапия // Фармация Казахстана. – 2023. - №5. – С. 6-19. https://pharmkaz.kz/kz/2023/10/30/xronicheskaya-obstruktivnaya-bolezn-legkix-immunopatogenez-i-immunomoduliruyushhaya-terapiya/</p> <p>3. Курманова Г. М., Жанаев А. Ж., Нигматова Д.С., Абдрахманова Б. М., Калдыбек А. К., Ақпарова А. Ю. Влияние пандемии COVID-19 на клинические характеристики больных хронической обструктивной болезнью легких // Материалы X Международного Конгресса</p>

	«Инновационные технологии в респираторной медицине» (19-21 октября 2023г.). - С. 11.
Патент туралы ақпарат	-